

Summary

Antonjuk U.V. Ensuring environmental rights in Ukraine. – Article.

In this article, the author of the urgent problem of providing environmental rights in Ukraine. The author of the necessity of application in environmental and legal science and doctrine applicable environmental legislation Ukraine concepts of "ensuring environmental rights" and "guarantees environmental rights."

Key words: environment, human rights, environmental rights, the rights, guarantees of rights.

УДК 349.6

В.Д. Басай

доктор юридичних наук, професор,
декан Івано-Франківського
факультету Національного
університету «Одеська юридична
академія»

ПРАВОВА ОХОРОНА НАЦІОНАЛЬНИХ ПРИРОДНИХ ПАРКІВ В УКРАЇНІ

Природоохоронні території виконують важливу роль у збереженні природної основи планети, у відтворенні життя та біологічного різноманіття. Сучасний етап розвитку цивілізації характеризується прийняттям великої кількості рішень ООН, конвенцій, самітів керівників країн, вищих органів влади держав, світової громадськості щодо збереження біологічного різноманіття та його сталого використання. Стан біосфери безпосередньо або опосередковано визначає основні сфери життя суспільства (зокрема, духовні, матеріальні та політичні).

Знищення біорізноманіття, розрив його функціональних зв'язків призводять до глобальної екологічної кризи, котра в останні роки істотно вплинула на світову економіку, клімат тощо. Україна є лідером за площею еродованих земель (близько 30% с/г угідь). Площа заповідних земель у 2,5 рази менша від середньоєвропейської, а кількість чистої води

на одного мешканця – у 10 разів. Все це в комплексі з іншими чинниками негативно впливає на життя і здоров'я людей. Зокрема, середня тривалість життя в Україні коротша на 10-12 років, ніж у розвинутих країнах [1].

У постанові Верховної Ради України «Про Основні напрями державної політики України у галузі охорони довкілля, використання природних ресурсів та забезпечення екологічної безпеки» вказано, що екстенсивне природокористування, нехтування екологічним обґрунтуванням у процесі розвитку агропромислового комплексу, зарегулювання стоку річок та інші неупорядковані дії призвели до знищення майже 70% цінних природних комплексів і ландшафтів України [2].

Незважаючи на досягнення у сфері заповідної справи за останнє десятиріччя, стан її розвитку все ще незадовільний. Україна, займаючи менше 6% площі Європи, володіє близько 35% її біорізноманіття. Протягом останніх років спостерігається збільшення кількості видів рослин і тварин, занесених до Червоної книги України. Але частка природно-заповідних територій в Україні є недостатньою і залишається меншою, ніж у більшості країн Європи, де в середньому 15 % займають площі, зайняті під природно-заповідні території [3].

З метою припинення процесів погіршення стану довкілля необхідно збільшувати площі земель екомережі, що є стратегічним завданням у досягненні екобалансованості території України. Збільшення площі екомережі повинно відбуватись шляхом розширення існуючих та створення нових об'єктів природно-заповідного фонду. На сьогоднішній день загальна кількість територій та об'єктів природно-заповідного фонду України становить 7740 одиниць. Найбільш відомими та значущими серед них є 19 природних заповідників, 4 біосферних заповідники, 47 національних природних парків [4].

Загальнотеоретичні засади щодо охорони довкілля неодноразово досліджувались у наукових працях вітчизняних юристів-екологів, зокрема: В.І. Андрейцева, А.Г. Бобкової, Ю.О. Вовка, А.П. Гетьмана, В.В. Костицького, С.М. Кравченко, Н.Р. Малишевої, В.Л. Мунтяна, О.О. Погрібного, В.К. Попова, Ю.С. Шемшученка, М.В. Шульги та інших.

Вагомий внесок на становлення наукових основ механізму відшкодування заподіяної довкіллю шкоди мають також і наукові розробки російських вчених у галузі екологічного права, а саме: С.О. Боголюбова, М.М. Брінчука, О.Л. Дубовик, Б.В. Єрофеева, І.О. Краснової та інших.

Відповідно до частини 1 статті 20 Закону України «Про природно-заповідний фонд України» від 16 червня 1992 року національні природні парки є природоохоронними, рекреаційними, культурно-освітніми, науково-дослідними установами загальнодержавного значення, що створюються з метою збереження, відтворення і ефективного використання природних комплексів та об'єктів, які мають особливу природоохоронну, оздоровчу, історико-культурну, наукову, освітню та естетичну цінність [5]. Порядок їх створення проголошується указами Президента України, серед останніх національних природних парків створено «Гузловські лимани», «Олешківські піски», «Дністровський каньйон» та ряд інших [6, с. 331].

Всі існуючі у світі національні парки, як правило, поділяють на чотири типи: національні парки відкритого типу – в них здійснюється загальна охорона ландшафтів при збереженні традиційних для місцевого населення форм землекористування, вся територія доступна для відвідувачів; національні парки курортного типу – як правило, розміщені поблизу бальнеологічних або кліматичних курортів, охороняються ландшафти і кліматоутворюючі компоненти, допускається помірна експлуатація природних ресурсів, що не суперечить меті створення національного парку, доступ для відвідувачів відкритий майже на всій території; національні парки напівзакритого типу – розміщуються в більшості країн Америки і Європи, більша частина території закрита для відвідувачів і призначена для охорони цінних ландшафтів, екосистем, рідкісних видів рослин та тварин. Решта території спеціально пристосована для прийому відвідувачів, сфера обслуговування, як правило, винесена за межі парку; закриті (заповідні) національні парки – майже повністю закриті для туризму, відвідувачі переміщуються у відведеній для екскурсій частині за суворо визначеними маршрутами, їх

основне завдання – охорона природи в інтересах науки [7, с.11].

З урахуванням природоохоронної, оздоровчої, наукової, рекреаційної, історико-культурної та інших цінностей природних комплексів та об'єктів на території національних природних парків відповідно до статті 21 Закону України «Про природно-заповідний фонд України» встановлюються такі зони, як заповідна зона; зона регульованої рекреації; зона стаціонарної рекреації та господарська зона. При цьому, на території національного природного парку, в тому числі на території останніх трьох зон, забороняється будь-яка діяльність, яка призводить або може призвести до погіршення стану навколишнього природного середовища та зниження рекреаційної цінності території національного природного парку [5].

Зонування території національного природного парку, рекреаційна та інша діяльність на його території здійснюється відповідно до Положення про національний природний парк та Проекту організації території національного природного парку, що затверджується Мінприроди України [6, с. 346].

Ділянки землі та водного простору з усіма природними ресурсами та об'єктами вилучаються з господарського використання і надаються національним природним паркам у порядку, встановленому Законом України «Про природно-заповідний фонд України», Земельним, Водним кодексами та іншими законодавчими актами. До складу територій національних природних парків можуть включатися ділянки землі та водного простору інших землевласників та землекористувачів [8, с. 210].

Проте туризм, відпочинок та інші види рекреаційної діяльності на території національних природних парків певною мірою суперечать цілям і завданням охорони природи, а саме знищення окремих видів тваринного та рослинного світу, в тому числі зникаючих і рідкісних, пошкодженні рослинних угруповань, пошкодженні місць проживання та розмноження тварин тощо. Слушною є думка Н. Забеленої, що національні природні парки мають одну дуже суттєву відмінність від інших рекреаційних територій, а саме: національні природні парки можуть компенсувати нестачу рекреаційних ресурсів або повніше їх розкривати шляхом спеціальної організації порядку відвідування. Відвідування повинно

організовуватись за спеціальними маршрутами, так званими «еколого-пізнавальними стежками», відповідно з врахуванням можливостей конкретного парку. На відміну від національних природних парків в рекреаційних зонах переважає вільне пересування [9, с. 14].

Неодмінною умовою рекреаційної діяльності, що здійснюється на території національних природних парків, є суворі організація та контроль. Відповідно, організований та контрольований туризм, відпочинок і інші види рекреаційної діяльності – це, в першу чергу, додержання режиму охорони природних комплексів та об'єктів, і проявляється він в обмеженнях переміщень туристів територією національних природних парків у відповідності до гранично допустимих антропогенних навантажень, що не завдаватимуть шкоди навколишньому природному середовищу. Відвідування повинно організовуватись у відповідності до норм гранично допустимого навантаження на кожен рекреаційний об'єкт та з урахуванням можливостей конкретного національного природного парку. При цьому, туризм організовується виключно за спеціальними маршрутами (провідна роль повинна належати маршрутно-пізнавальному туризму). Частково до механізму регулювання потоку туристів на території національного природного парку, можна віднести і надання платних послуг. Зокрема, в грудні 2000 року Кабінет Міністрів України своєю постановою затвердив перелік платних послуг, які можуть надаватися бюджетними установами природно-заповідного фонду [10]. Дана постанова закладає нормативно-правові засади впровадження механізму фінансово-економічного регулювання і стимулювання розвитку цілої рекреаційно-туристичної галузі, особливо екологічного туризму.

Правова охорона національних природних парків є частиною охорони особливо охоронюваних природних територій та об'єктів. Основою правової охорони національних природних парків є право як сукупність норм, яке визначає її цілі, межі та методи. Проте правова охорона, окрім заходів, які безпосередньо пов'язані з правом, включає також організаційні, виховні та інші заходи. Правова охорона здійснюється шляхом встановлення правил і норм щодо збереження,

відтворення, охорони і раціонального використання національних природних парків. Крім того, право, здійснюючи вплив на охорону національних природних парків, створює відносини, які безпосередньо не впливають з вимоги раціонального їх використання, наприклад, комплекс заходів відповідальності за порушення правового режиму цих парків, залучення громадськості до їх охорони тощо.

Правову охорону національних природних парків можна розглядати у широкому і вузькому значенні. У вузькому значенні вона полягає у забороні чи обмеженні користування окремими ділянками національних природних парків, тобто виділення певних зон. У широкому розумінні правова охорона національних природних парків є процесом, який здійснюється щодня, і полягає у регулюванні відносин, пов'язаних з раціональним використанням, відтворенням і охороною національних природних парків.

Щодо поняття правової охорони, то в літературі з цього приводу існують різні погляди. Ю.С. Шемшученко розглядає правову охорону навколишнього середовища як «систему державних і громадських заходів щодо управління цілеспрямованою організацією цього середовища, збереження природного комплексу і раціонального використання природних ресурсів з метою безперервного розвитку народного господарства країни і на цій основі максимально повного задоволення матеріальних і духовних потреб людини» [11, с. 21].

Правова охорона національних природних парків є сукупністю правових норм, які мають матеріальний і процесуальний характер. Процесуальні екологічні правові норми регулюють відповідно екологічні процесуальні правовідносини. Еколого-процесуальні правовідносини в галузі охорони національних природних парків є відносно самостійними від матеріальних правовідносин у даній галузі, хоча певною мірою вони є і похідні та визначаються матеріальними правовідносинами. Слід погодитись з думкою А.П. Гетьмана про необхідність формування самостійної еколого-процесуальної галузі права з прийняттям Еколого-процесуального кодексу України [12, с. 18]. Окремі еколого-правові провадження, в тому числі і ті, що стосуються правової охорони національних природних парків, детально необхідно врегулювати шляхом

прийняття відповідних підзаконних актів.

Правова охорона національних природних парків здійснюється за допомогою певних прийомів, способів правового впливу на відносини, об'єктом яких виступають національні природні парки і направлені на раціональне використання, відтворення і захист національних природних парків. Дані прийоми і способи утворюють методи правової охорони національних природних парків. Розрізняють адміністративно-правовий та цивільно-правовий методи.

Зміст адміністративно-правового (імперативного, владного) методу полягає в тому, що однією із сторін у правовідносинах є суб'єкт із владними повноваженнями, тобто в даному випадку виключається диспозитивність. Даний метод виражається у категоричних державних приписах суб'єктам правової охорони. Сторони правовідносин з охорони національних природних парків знаходяться у нерівному становищі, оскільки утворюються відносини влади і підпорядкування. У правовій охороні національних природних парків імперативний метод виражається в таких формах, як: нормування, експертиза, лімітування тощо. Тобто він охоплює надання дозволів, санкціонування діяльності, погодження вчинення певних дій, обмеження у діяльності, заборону вчинення певного роду діяльності.

Цивільно-правовий метод правової охорони базується на рівності сторін у правовідносинах. Сторони правовідносин виступають зазвичай як рівноправні суб'єкти, незалежні один від одного. При укладенні угоди між собою вони самі встановлюють свої права і обов'язки в рамках, передбачених законом. Тобто нормативно-правовий акт визначає лише межі їхньої можливої поведінки.

Охорона національних природних парків в широкому розумінні означає постійне втілення в життя заходів як правового, так і організаційного, екологічного, технічного, виховного характеру.

На нашу думку, ефективність правової охорони національних природних парків, особливо залежить від рівня екологічної культури і виховання. Визначає екологічну культуру екологічна свідомість, яка передбачає не лише засвоєння екологічних норм, але й використання їх у

своїй діяльності. Тому серед природоохоронних засобів у сфері організації, охорони та використання національних природних парків, слід окремо виділяти екологічне просвітництво. Адже чинне природоохоронне законодавство України серед основних завдань національних природних парків виділяє проведення екологічної освітньо-виховної роботи [5].

Для національних природних парків характерною є неформальна екологічна освіта, що носить просвітній характер, формує екологічну свідомість і культуру людей. Зміст еколого-просвітньої діяльності національних природних парків повинен бути спрямований на формування особистості з екологічною світоглядною установкою на дотримання норм екологічно грамотної поведінки і виконання практичних дій щодо захисту навколишнього природного середовища.

Характеристика правової охорони була б неповною, якщо не згадати про економічні засоби забезпечення організації та функціонування національних природних парків, економічне стимулювання їх охорони. Важливість охоронних заходів економічного характеру в галузі охорони, відтворення та використання національних природних парків полягає в тому, що вони забезпечують умови залежності власних коштів установ національних природних парків від рівня їх використання та охорони, а також покликані зацікавити установи і організації, що знаходяться на території національних природних парків у їх раціональному використанні та охороні. Економічні засоби забезпечення організації і функціонування національних природних парків закріплені у розділі 6 Закону України «Про природно-заповідний фонд України» [5], а саме: економічного обґрунтування організації та розвитку національних природних парків; економічної оцінки їх територій та об'єктів, ведення їх кадастру; диференційованого визначення джерел і нормативів фінансування організації та функціонування національних природних парків; надання відповідним підприємствам, установам та організаціям, що забезпечують функціонування національних природних парків, податкових та інших пільг; компенсації у встановленому порядку збитків, завданих порушенням законодавства про національні природні парки.

Одним із основних елементів правового забезпечення охоронного

режиму національних природних парків є юридична відповідальність, котра проявляється в обов'язку виконувати певні приписи і нести несприятливі наслідки, що настають для порушника цих вимог.

Основним нормативним актом, який регулює порядок обчислення розміру відшкодування шкоди, заподіяної природно-заповідному фонду, є постанова Кабінету Міністрів України від 24 липня 2013 р. № 541 «Про затвердження такс для обчислення розміру шкоди, заподіяної порушенням законодавства про природно-заповідний фонд» [13]. Цією постановою затверджено такси для обчислення розміру відшкодування шкоди природним комплексам територій та об'єктів природно-заповідного фонду внаслідок: незаконної рубки або пошкодження деревних видів рослин і таких, що мають здерев'яніле стебло, до ступеня припинення росту; пошкодження деревних видів рослин і таких, що мають здерев'яніле стебло, до ступеня неприпинення росту; знищення або пошкодження лісових культур, молодняку природного походження; знищення або пошкодження трав'яного покриву; незаконного збору (або знищення) дикорослих нижчих і вищих трав'янистих рослин, їх квітів і плодів, ягід, горіхів, лікарської та технічної сировини, живиці та інших деревних соків, лісової підстилки, другорядних лісових матеріалів, грибів; незаконного добування чи знищення тварин, пошкодження або знищення їх жител, місць перебування і розмноження; самовільного використання їх земель; знищення або пошкодження інформаційно-охоронних та інших знаків; знищення або пошкодження осушувальних каналів, дренажних і протиерозійних систем, шляхів, рекреаційних об'єктів та інших споруд тощо.

Розміри заподіяної шкоди, згідно з цими таксами, обчислюються в гривнях. Слушною є думка О.М. Ковтун, яка зазначає, що це не зовсім зручно, враховуючи можливість інфляційних процесів у країні. Тим більше, що у решті такс екологічного характеру, які діють сьогодні в Україні, розмір заподіяної шкоди обчислюється або у мінімальних розмірах заробітної плати, або у неоподатковуваних мінімумах доходів громадян. Такий різнобічний підхід у виборі одиниці обчислення шкоди негативно впливає на практику застосування відповідних такс, створює

перешкоди при підрахунках і ускладнює можливості порівняльного аналізу. Очевидно, система обчислення розміру шкоди, заподіяної екологічними правопорушеннями, потребує уніфікації, головним компонентом якої є вибір єдиної одиниці її обчислення [14, с. 153-154].

Дана постанова затверджує такси для обчислення розміру відшкодування шкоди, заподіяної неправомірними діями в заповідній та рекреаційних зонах, і не поширюється на господарську зону національних природних парків.

Отже, цивільно-правова відповідальність за порушення в сфері охорони і використання національних природних парків, настає у формі майнової, матеріальної відповідальності і носить компенсаційний характер, оскільки спричинену шкоду неможливо реально підрахувати і повністю відшкодувати.

Проте відшкодування шкоди завданої національному природному парку не виключає питання про притягнення винних осіб до кримінальної, адміністративної чи дисциплінарної відповідальності.

Таким чином, варто зазначити, що особливість юридичної відповідальності за порушення правового режиму національних природних парків полягає в тому, що при притягненні порушників до відповідальності необхідно керуватися як загальними положеннями, які регулюють цивільно-правову, кримінально-правову, адміністративну, дисциплінарну відповідальність, так і спеціальними нормами, в сфері охорони і використання національних природних парків. Норми різних галузей права повинні забезпечувати комплексний підхід до охорони національних природних парків і встановлення юридичної відповідальності за порушення їх правового режиму.

Відповідальність за порушення законодавства про природно-заповідний фонд закріплена у статті 64 Закону України «Про природно-заповідний фонд України» [5]. В ній міститься невичерпний перелік порушень закону, за які передбачено дисциплінарну, адміністративну, цивільну або кримінальну відповідальність. Зокрема, відповідальність за порушення законодавства про природно-заповідний фонд несуть особи, винні у: нецільовому використанні територій та об'єктів природно-заповідного фонду, порушенні вимог проектів створення та організації

територій природно-заповідного фонду; здійсненні в межах територій та об'єктів природно-заповідного фонду, їх охоронних зон забороненої господарської діяльності; організації на територіях та об'єктах природно-заповідного фонду, в їх охоронних зонах господарської діяльності без попереднього проведення екологічної експертизи або з порушенням її висновків; невжитті заходів щодо попередження і ліквідації екологічних наслідків аварій та іншого шкідливого впливу на території та об'єкти природно-заповідного фонду; порушенні строків і порядку розгляду клопотань про створення територій та об'єктів природно-заповідного фонду; порушенні вимог щодо використання територій та об'єктів природно-заповідного фонду; перевищенні допустимих хімічних, фізичних, біологічних та інших впливів і антропогенних навантажень, порушенні вимог наданих дозволів на використання територій та об'єктів природно-заповідного фонду; псування, пошкодженні чи знищенні природних комплексів територій та об'єктів природно-заповідного фонду та зарезервованих для включення до його складу; самочинній зміні меж, відведенні цих територій та об'єктів для інших потреб.

Однак, деякі з цих видів правопорушень (наприклад, порушення строків і порядку розгляду клопотань про створення територій та об'єктів природно-заповідного фонду) не закріплені в жодному спеціальному нормативному акті, ні в Кримінальному Кодексі України, ні в Кодексі України про адміністративні правопорушення. Тобто, відсутня формальна підстава для притягнення до відповідного виду відповідальності у випадку вчинення такого правопорушення.

Зокрема, Законом України «Про внесення змін до Кодексу України про адміністративні правопорушення щодо посилення адміністративної відповідальності у вигляді штрафу» від 7 лютого 1997 року розміри адміністративних штрафів підвищено. При цьому максимальний розмір такого штрафу за порушення законодавства про природно-заповідний фонд становить вісім неоподатковуваних мінімумів доходів громадян для громадян, а для посадових осіб – десять неоподатковуваних мінімумів доходів громадян. На наше переконання, таке підвищення є недостатнім для ефективного впливу на правопорушників, враховуючи неоціненне

значення особливо охоронюваних територій та об'єктів як для теперішніх, так і майбутніх поколінь.

До прикладу, хотілось б навести досвід сусідньої держави щодо вирішення питання про охорону національних природних парків в Республіці Польщі. В цій державі основним законом, що регулює використання та захист довкілля, є Закон «Про охорону природи» від 2004 року. Відповідно до 6 розділу згаданого закону виділяють різні об'єкти захисту, зокрема: національні парки, заповідники, ландшафтні парки, краєвиди охоронюваних територій, «Натура 2000», пам'ятки природи тощо. Для кожного з них законом передбачено особливості їх використання та охорони. Щодо національних парків, то вони, як правило, займають великі площі (не менше 1000 га), які не змінюють природну цінність об'єктів довкілля і охороняються відповідно з особливостями ландшафту. На території національних парків допускається здійснення наукових, освітніх, культурних, відпочинкових і спортивних цілей та задоволення естетичних потреб. Проте встановлені певні обмеження для проведення певних електричних ліній тощо. Національні парки створюються відповідно до прийнятого Радою Міністрів розпорядження про заснування парку, присвоєння йому власної назви, визначенні розмірів тощо. Повноваження щодо координації і контролю належать міністру, компетентному з питань захисту навколишнього природного середовища, що виконує свої завдання в рамках Krajowy Zarząd Parków Narodowych.

Один з найстаріших національних парків в світі – Єллоустонський національний парк, створений в США в 1872 році. Найбільш старший Польський національний парк – це Національний парк Tatrzań лижний. В даний час в Польщі є 23 національні парки, які займають площу близько 1% території країни [15, с. 78].

Література

1. Національна стратегія зміцнення фінансової стійкості природоохоронних територій України / Глобальний екологічний фонд; Програма розвитку ООН в Україні; Державна служба заповідної справи Мінприроди України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.cbd.int/database/attachment>.

2. Про Основні напрями державної політики України у галузі охорони довкілля, використання природних ресурсів та забезпечення екологічної безпеки: Постанова

Верховної Ради України від 05.03.1998. № 188/98. – Голос України. – 1998. – № 64 (04.04.1998).

3. Про Основні засади державної екологічної політики України на період до 2020р.: Закон України від 21.12.2010р. // Відомості Верховної Ради України. – 2010. – № 48. – Ст. 230.

4. Вітальне слово міністра М. Злочевського із Днем працівника природно-заповідної справи. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.menr.gov.ua/content/article/8672>.

5. Про природно-заповідний фонд України: Закон України від 16 червня 1992 року // Відомості Верховної Ради України. – 1992. – № 34. – Ст. 502.

6. Екологічне право України. Особлива частина [текст]: навч. посіб. / О.М. Шуміло (кер. авт. кол.). В.А. Зуєв, І.В. Бригадир та ін.. – К.: Центр учбової літератури. – 2013. – 432с.

7. Природные национальные парки Украины / П. Т. Яценко, Е. М. Гребенюк, Л. А. Тасенкевич и др. [Отв. ред. С. М. Стойко]. – Львов: Вища школа. - 1988. – 119с.

8. Екологічне право України: Підручник / За ред. А.П. Гетьмана. - Харків: Право, 2013. – 458с.

9. Забелина Н. Национальный парк: идея и воплощение / Н. Забелина // Охота и охотничье хозяйство. – 1988. – №1. – Ст. 14–15.

10. Про внесення змін до перелік платних послуг, які можуть надаватись бюджетними установами природно-заповідного фонду: Постанова Кабінету Міністрів України від 2 червня 2003 року № 827. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/174-2013-п>

11. Шемшученко Ю.С. Организационно-правовые вопросы охраны окружающей среды в СССР/Ю.С. Шемшученко.– К.: Наукова думка, 1976. – 276 с.

12. Гетьман А.П. Еколого-процесуальна правова теорія: проблеми становлення і розвитку: автореферат дисертації на здобуття вченого ступеня доктора юридичних наук за спеціальністю 12.00.06. / А.П. Гетьман. – Харків, 1995. – 31с.

13. Про затвердження такс для обчислення розміру шкоди, заподіяної порушенням законодавства про природно-заповідний фонд: постанова Кабінету Міністрів України від 24 липня 2013 р. № 541. [Електронний ресурс] Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/198-2013-п>

14. Ковтун О. М. Деякі аспекти юридичної відповідальності за порушення законодавства про природно-заповідний фонд України / О.М. Ковтун // Вісник академії праці і соціальних відносин Федерації профспілок. – 2001. – № 3 (12). –с. 153 – 157.

15. Polskie prawo ochrony przyrody Janina Ciechanowicz-McLean, Krzysztof Biernat, Paweł Mierzejewski, Diana Trzcińska Centrum Doradztwa i Informacji Difin, 2006 r. (ss. 263).

Анотація

Басай В.Д. Охорона національних природних парків. – Стаття.

У даній статті здійснено аналіз правового регулювання механізму охорони

окремого об'єкту природно-заповідного фонду, зокрема національних природних парків, та проаналізовано особливості обчислення розміру відшкодування шкоди, заподіяної природно-заповідному фонду України.

Ключові слова: національні природні парки, особливо охоронювані території та об'єкти, охоронний режим, заповідна діяльність, рекреаційна діяльність, відшкодування шкоди національним природним паркам.

Аннотація

Басай В.Д. Охрана национальных природных парков. – Стаття.

В данной статье проводится анализ правового регулирования механизма охраны отдельного объекта природно-заповедного фонда, а именно национальных природных парков, и анализируются особенности подсчета размера компенсации ущерба, причиненного природно-заповедному фонду Украины.

Ключевые слова: национальные природные парки, особо охраняемые территории и объекты, охранный режим, заповедная деятельность, рекреационная деятельность, компенсация ущерба национальным природным паркам.

Summary

Basay V.D. Protection of national wildlife parks. – Article.

This article analyses the legal regulation of the mechanism of security of separate objects of national wildlife park fund, in particular national wildlife parks and the peculiarities of calculation of the amount of redress of damage caused to the national wildlife parks of Ukraine.

Keywords: national wildlife parks, specially protected areas and objects, protective regulation, reserve activity, recreational activity, state administration in the sphere of protection, organization, and usage of national wildlife parks.

УДК 349.6

В. О. Джуган

кандидат юридичних наук,
доцент кафедри цивільного та
господарського права і процесу
Івано-Франківського факультету
Національного університету
«Одеська юридична академія»